RAPORT O STANIE GMINY LIW
ZA ROK 2019

SPIS TREŚCI:

DZIAŁ I. INFORMACJE OGÓLNE 5
1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA GMINY 5
2. DEMOGRAFIA GMINY 5
3. BEZROBOCIE REJESTROWANE 5
4. PODMIOTY GOSPODARCZE 6
DZIAŁ II FINANSE GMINY 6
1. REALIZACJA BUDŻETU GMINY 7
2. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO 9
3. WYLICZENIE NADWYŻKI OPERACYJNEJ W LATACH 2014 – 2019 9
4. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY W LIWIE W ZAKRESIE FINANSÓW GMINY 9
DZIAŁ III INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 10
1. ZAOPATRZENIE W WODĘ 10
2. KANALIZACJA SANITARNA 11
3. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW 13
3. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA 14
DZIAŁ IV ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE 19
1. ANALIZY ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM I OCENY AKTUALNOŚCI STUDIUM ORAZ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZĘNNEGO GMINY LIW 19
2. DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY 21
DZIAŁ V GOSPODARKA MIESZKANIOWA 22
1. PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY 22
DZIAŁ VI OCHRONA ŚRODOWISKA 25
1. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA 25
2. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 30
3. PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ 32
4. PROGRAM UTYLIZACJI AZBESTU 33
5. STAN EKOLOGICZNY RZEK 33
6. PROGRAM OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI ORAZ ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT. 34
DZIAŁ VII PLAN ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ, CIEPŁO I PALIWA GAZOWE 34
1. PLANY ROZWOJU SIECI GAZOWEJ 35
2. MODERNIZACJA OŚWIETLENIA 35
DZIAŁ VIII PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW 35
DZIAŁ IX OŚWIATA 36
1. PLACÓWKI OŚWIATOWE 36
2. LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH I PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH 36
3. STAN ZATRUDNIENIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH. 37
4. EGZAMIN GIMNAZJALNY 38
5. FINANSOWANIE ZADAŃ OŚWIATOWYCH 38
6. DOWOŻENIE UCZNIÓW. 40
7. REZERWA SUBWENCJI, DOTACJE. 40
8. ŚREDNIE WYNAGRODZENIA NAUCZYCIELI. 41
9. MŁODOCIANI PRACOWNICY 41
10. UCHWAŁY RADY GMINY W LIWIE DOTYCZĄCE ZADAŃ OŚWIATOWYCH 42
DZIAŁ X SAMORZĄDOWE INSTYTUCJE KULTURY 42
DZIAŁ XI KULTURA FIZYCZNA 43
DZIAŁ XII POLITYKA SPOŁECZNA 44
1. FORMY WSPARCIA SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ 44
2. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY W LIWIE W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ: 47

DZIAŁ XIII OCHRONA ZDROWIA 49
DZIAŁ XIV WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI 49
DZIAŁ XV OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA 51
1. JEDNOSTKI OSP GMINY LIW 51
2. AKCJE RATOWNICZO-GAŚNICZE 51
3. FINANSOWANIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ 51
DZIAŁ XVI DZIAŁALNOŚĆ URZĘDU GMINY 52
DZIAŁ XVII DZIAŁALNOŚĆ RADY GMINY 53

WSTĘP

Celem niniejszego Raportu jest przedstawienie dokładnego obrazu stopnia rozwoju Gminy Liw na koniec 2019 roku. W tym celu zostały zgromadzone szczegółowe dane o wszystkich aspektach funkcjonowania Gminy, w tym również przedsięwzięć , które zostały zrealizowane w roku 2019. Raport pokazuje stan rozwoju Gminy i zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej i jest podstawą do obiektywnej oceny możliwości dalszego rozwoju Gminy. Analiza zgromadzonych danych, w tym sytuacji finansowej Gminy pozwala na określenie problemów i potrzeb , które mogą czy też powinny być realizowane w kolejnych latach. Raport powinien być wyznacznikiem dla Rady Gminy oraz mieszkańców do dyskusji o obecnej sytuacji Gminy oraz najważniejszych potrzebach i kierunkach rozwoju Gminy w następnych latach.

Bogusław Szymański

Wójt Gminy Liw

DZIAŁ I. INFORMACJE OGÓLNE

1. *POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA GMINY.*

Gmina Liw jest gminą wiejską, położoną w środkowo-wschodniej części powiatu węgrowskiego, w województwie mazowieckim. Gmina sąsiaduje z gminami:
- od północy: Stoczek, Miedzna (powiat węgrowski)
- od wschodu: Bielany, Sokołów Podlaski (powiat sokołowski)
- od południa: Wierzbno, Grębków (powiat węgrowski), Mokobody (powiat siedlecki)
- od zachodu: Korytnica (powiat węgrowski).

Powierzchnia gminy wynosi ok. 170 km^2 i składa się z 22 miejscowości, które tworzą 23 sołectwa.

2. *DEMOGRAFIA GMINY*

W 2019 roku Gminę Liw zamieszkiwało 7466 mieszkańców, z czego 3761 osób to mężczyźni (50,38% ogółu mieszkańców), a 3705 to kobiety (49,62% ogółu mieszkańców). Gęstość zaludnienia wynosiła 44 osoby na 1 km^2. Według danych GUS w 2019 roku gęstość zaludnienia terenów wiejskich w Polsce , wynosiła 53 osoby na 1 km^2.
Na terenie gminy Liw w 2019 roku odnotowano ujemny przyrost naturalny , urodziło się 71 dzieci, zmarło 97 mieszkańców.
Statystykę mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2019 rok przedstawia poniższa tabela:

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	**117**	**110**	**227**
3	**46**	**34**	**80**
4-5	**83**	**77**	**160**
6	**42**	**43**	**85**
7	**45**	**41**	**86**
8-12	**201**	**191**	**392**
13-15	**101**	**93**	**194**
16-17	**71**	**67**	**138**
18	**37**	**44**	**81**
19-65	**2548**	**0**	**2548**
19-60	**0**	**2025**	**2025**
> 65	**470**	**0**	**470**
> 60	**0**	**980**	**980**
ogółem	**3761**	**3705**	**7466**

3. *BEZROBOCIE REJESTROWANE*

Na koniec grudnia 2019 roku wg. danych Powiatowego Urzędu Pracy w Węgrowie liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie węgrowskim wynosiła 1450 osoby natomiast w gminie Liw 180 osób. Stopa bezrobocia w powiecie węgrowskim w tym okresie wyniosła 5,6% , natomiast w województwie mazowieckim 4,4%.
Stan i strukturę bezrobocia rejestrowanego w powiecie węgrowskim i gminie Liw przedstawia tabela poniżej.

L.p.	Jednostka samorządu terytorialnego	Zarejestrowani bezrobotni							
		Ogółem bezrobotni			będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy				
		razem	kobiety	mężczyźni	ogółem	do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni
1.	**Gmina Liw**	**180**	**102**	**78**	**162**	**57**	**30**	**40**	**91**
2.	**Powiat węgrowski**	**1450**	**785**	**665**	**1252**	**436**	**215**	**368**	**749**

Dane z załącznika nr 7 do sprawozdania MRPiPS - 01
Bezrobotni według gmin Stan w końcu 2 półrocza 2019 roku

4. PODMIOTY GOSPODARCZE

Na dzień 31.12.2019 roku w gminie Liw zarejestrowanych było 283 podmioty gospodarcze, które określiły jako główne miejsce wykonywania działalności gospodarczej gminę Liw. Według rodzaju prowadzonej działalności najwięcej osób zajmowało się budownictwem 55, handlem 53 podmioty, 26 przetwórstwem przemysłowym i 19 transportem.

Wśród podmiotów gospodarczych odnotowano również działalność rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe, fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne, działalność rozrywkową i rekreacyjną, praktykę lekarską ogólną i specjalistyczną, zagospodarowanie terenów zieleni.

DZIAŁ II FINANSE GMINY

Polityka finansowa gminy Liw realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków. Realizacja inwestycji oparta jest o przedsięwzięcia wyszczególnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz o załącznik do uchwały budżetowej obrazujący wydatki majątkowe.

Sytuacja finansowa Gminy Liw w 2019 roku przedstawia się następująco:

a) udział dochodów własnych w dochodach ogółem wynosi 36,13%,
b) udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wynosi 27,11%,
c) zadłużenie ogółem na 31.12.2019 roku wynosi 3.415.272,20 zł ,
d) poziom wolnych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu po odliczeniu zadłużenia wynosi 2.601.745,07 zł .

1. REALIZACJA BUDŻETU GMINY

Gospodarka finansowa Gminy Liw w 2019 roku prowadzona była w oparciu o uchwalony w dniu 31.12.2018 roku budżet gminy oraz Wieloletnią Prognozę Finansową na lata 2019- 2024. Na 31.12.2019 roku realizacja budżetu przedstawia się następująco:

1.1 Dochody wykonano w wysokości 43.754.366,57 zł , w tym:

a) z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) kwota 5.339.899,00 zł , na przestrzeni 3 ostatnich lat obserwuje się wzrost podatku średnio o 12%) ,
b) podatek od nieruchomości kwota 3.012.857,81 zł (na przestrzeni 3 ostatnich lat obserwuje się wzrost podatku średnio o 3%) ,
c) dotacje celowe na realizację zadań własnych i zleconych gminie ustawami kwota 12.002.611,46 zł,
d) subwencja oświatowa i wyrównawcza kwota 9.255.607,00 zł,
e) środki zewnętrzne pozyskane na realizację zadań bieżących i inwestycyjnych kwota 6.689.790,96 zł

1.2 Wydatki wykonano w wysokości 42.449.249,10 zł, w tym:

a) wydatki bieżące kwota 30.940.773,72 zł,
b) wydatki majątkowe kwota 11.508.475,38 zł,

1.2.1 Wykonanie zadań inwestycyjnych przedstawia się następująco:

a) na rozbudowę sieci wodociągowej w m. Starawieś i Tończa wydatkowano 202.055,18 zł ,
b) na przebudowę dróg gminnych wydatkowano 3.093.739,23 zł ,
c) na budowę sieci kanalizacyjnej wydatkowano 3.023.540,46 zł,
d) na budowę odnawialnych źródeł energii wydatkowano 3.726.491,59 zł ,
e) na place zabaw dla dzieci z otwartą strefą aktywności w m. Jarnice, Szaruty, Starawieś wydatkowano 407.224,44 zł ,
f) w ramach umów i porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego wydatkowano 1.055.424,48 zł ,

1.2.2 Fundusz Sołecki

W 2019 rok na przedsięwzięcia realizowane w ramach Funduszu Sołeckiego wydatkowano 439.938,85 zł z przeznaczeniem na:
a/ drogownictwo 259.338,02 zł,
b/ gospodarkę gruntami i nieruchomościami 3.461,00 zł,
c/ administrację publiczną 2.100,00 zł,
d/ bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową 14.349.99 zł,
e/ oświatę i wychowanie 25.790,58 zł,
f/ gospodarkę komunalną i ochronę środowiska 499,69 zł,
g/ kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego 123.098,03 zł
h/ kulturę fizyczną 11.301,54 zł

Gmina w 2020 roku otrzyma z budżetu państwa zwrot w wysokości do 26,215% wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2019 roku.

1.3 Wynik budżetu

W 2019 roku wynik budżetu zamknął się nadwyżką (nadwyżka: dochody ogółem minus wydatki ogółem) w wysokości 1.305.117,47 zł

1.4 Przychody

W 2019 roku gmina zaciągnęła pożyczki w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w wysokości 1.983.688,20 zł w tym: pożyczka pomostowa na kwotę 1.370.064,00 zł.

1.5 Rozchody

Dokonano spłat wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek na rynku krajowym na kwotę 1.328.141,48 zł.

1.6 Wieloletnia Prognoza Finansowa

Zgodnie z przepisami zawartymi w art. 243-244 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych gmina nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym kolejnym roku relacja łącznej kwoty przeznaczonej na obsługę zadłużenia (suma spłat rat kredytów i pożyczek, wraz z należnymi w danym roku odsetkami do dochodów ogółem budżetu) przekroczy średnią arytmetyczną z ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu .
Wartość relacji obowiązująca w 2019 roku zaprezentowano w tabeli poniżej:

Rok	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań	Dopuszczalny maksymalny wskaźnik zadłużenia wyliczony wg art.243
2019	**3,34%**	**7,52%**

2. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Wartość mienia komunalnego na koniec 2019 roku wynosi 71.750.120,83 zł i w stosunku do 2018 roku nastąpił wzrost wartości o kwotę 3.593.220,08 zł.

3. WYLICZENIE NADWYŻKI OPERACYJNEJ W LATACH 2014 – 2019

	2014r wykonanie na 31.12.	2015r wykonanie na 31.12.	2016r wykonanie na 31.12.	2017r wykonanie na 31.12.	2018r wykonanie na 31.12	2019r wykonanie na 31.12
Dochody ogółem	22.350.078,14	23.796.735,70	29.313.002,59	31.317.650,27	31.953.331,90	43.754.366,57
Dochody bieżące	20.923.134,72	21.774.430,23	27.499.688,49	29.310.484,73	30.381.048,87	33.707.191,81
Wydatki bieżące	18.905.207,58	18.905.207,58	24.784.299,86	26.688.872,63	27.691.814,61	30.940.773,72
Nadwyżka operacyjna	2.017.927,14 9,03%	2.478.750,30 10,42%	2.715.388,63 9,27%	2.621.612,10 8,37%	2.689.234,26 8,42%	2.766.418,09 6,32%
Rozchody (spłaty zobowiązań)	2.247.503,57	2.438.479,99	1.288.130,00	2.062.674,24	1.695.768,60	1.328.141,48
Wolne środki	**-229.576,43**	**40.270,31**	**1.427.258,63**	**558.937,86**	**993.465,66**	**1.438.276,61**

Nadwyżka operacyjna to dodatni wynik bieżący budżetu j.s.t. rozumiany jako różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi tego budżetu. Kształtowanie się nadwyżki operacyjnej budżetu ma wpływ na kondycję finansową jednostki z punktu widzenia możliwości przeznaczenia nadwyżki operacyjnej na inwestycje jak i na spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

4. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY W LIWIE W ZAKRESIE FINANSÓW GMINY

W 2019 roku Rada Gminy Liw podjęła 40 uchwał , z tego:

- 21 uchwał w sprawie wprowadzania zmian w budżecie gminy na 2019 rok i zmian WPF Gminy Liw na lata 2019 – 2024 ,
- 2 uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Węgrowskiemu na dofinansowanie zadań inwestycyjnych,
- 3 uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytów i pożyczek ,
- 1 uchwała w sprawie zmian w planie finansowym rachunku dochodów samorządowych jednostek oświatowych,
- 1 uchwała w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego Gminy Liw wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2018 rok,
- 1 uchwała w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2018 rok,
- 3 uchwały w sprawie określenia stawek podatku na 2020 rok ,
- 1 uchwała w sprawie zarządzenia na terenie Gminy Liw poboru podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości w drodze inkasa oraz ustalenia wynagrodzenia za inkaso,
- 1 uchwała w sprawie inkasa oraz wynagradzania sołtysów za inkaso za pobór opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 1 uchwała w sprawie określenia warunków oraz trybu finansowania rozwoju sportu na terenie gminy Liw,

- 1 uchwała w sprawie zatwierdzenia bilansu skonsolidowanego za 2018 rok,
- 2 uchwały w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Liw na 2020 rok oraz WPF Gminy Liw na lata 2020 – 2024,
- 2 uchwały w sprawie zmiany w budżecie gminy na 2020r oraz zmiany w WPF Gminy Liw na lata 2020 – 2024.

DZIAŁ III INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Na terenie Gminy Liw eksploatacją wodociągów zajmują się dwa podmioty. Dla miejscowości Ruchna, Ruchenka i Jarnice jest to Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie. Natomiast dla pozostałych miejscowości eksploatatorem jest Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie. Dostarczana woda wykorzystywana jest do zaspokajania potrzeb bytowo-gospodarczych oraz przeciwpożarowych i spełnia wszystkie wymagane normy sanitarne.

Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 163,86 km. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 2 194 gospodarstwa domowe. Pobór wody wynosi 1 461,3 m^3/dobę. Procent zwodociągowania gminy to 96 %.

Istniejące wodociągi w większości są grupowo zasilane z ujęć wód głębinowych zlokalizowanych w obszarze Gminy:

- Stacja Uzdatniania Wody Jartypory zaopatrująca w wodę miejscowość Jartypory. Wydajność tego ujęcia wynosi 61 m^3/h;
- Stacja Uzdatniania Wody Tończa zaopatrująca w wodę miejscowości Starawieś, Borzychy, Maciejów, Tończa, Ludwinów, Tończa Janówki, Tończa Zabrudnie i Osowiec. Wydajność tego ujęcia wynosi 90 m^3/h;
- Stacja Uzdatniania Wody Zając zaopatrująca w wodę wsie: Jarnice, Zając, Pierzchały, Śnice, Szaruty, Ossolin i Janowo. Wydajność tego ujęcia wynosi 15 m^3/h
- Stacja Uzdatniania Wody Wyszków zasila miejscowości Kucyk, Śnice, Witanki oraz Wyszków. Wydajność tego wodociągu wynosi 25 m^3/h.

Wszystkie ujęcia nie pokrywają jednak w pełni zapotrzebowania gminy na wodę. Wsie Ruchna, Ruchenka i Jarnice podłączone są do wodociągu miejskiego miasta Węgrowa. Wodociąg Górki Grubaki ze stacją wodociągową na terenie gminy Korytnica zaopatruje w wodę wsie położone na terenie Gminy Liw: Zawady, Popielów, Krypy, Liw i Połazie.

Stacje Uzdatniania Wody w Jartyporach, Wyszkowie są prawidłowo eksploatowane i znajdują się w dobrym stanie technicznym. jednak Stacja Uzdatniania Wody w Zającu znajduje się w złym stanie technicznym. W związku z tym w 2016 roku wykonano Aktualizację programu wodociągu grupowego Wyszków – Zając, z której wynika konieczność likwidacji SUW Zając ze względu na całkowite jej wyeksploatowanie oraz dużych strat liniowych w trakcie przesyłu wody, a co za tym idzie wysokimi kosztami eksploatacyjnymi.

Zachodzi potrzeba jak najszybszego wyłączenia SUW Zając z działania. Przygotowany został projekt spinki odcinków sieci wodociągowej w m. Śnice, Wyszków oraz Pierzchały będących zamknięciem pierścienia rurociągów wodociągu Wyszków – Zając o długości 2 324 m oraz projekt budowy zbiornika wyrównawczego o pojemności 100 m^3. W roku 2020 planowane jest wykonanie I etapu inwestycji polegającej na budowie zbiornika wyrównawczego o pojemności 100 m^3 oraz wykonaniu spinki wodociągu Wyszków – Pierzchały o długości 1547 mb. Wykonanie I etapu inwestycji powinno całkowicie wyeliminować problem na wodociągu Wyszków - Zając. Stacja uzdatniania wody w Tończy również boryka się z problemami ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza, w związku z powyższym prowadzone są działania mające na celu zminimalizowanie zawartości niepożądanych związków takie jak napowietrzanie czy montaż filtrów. Są to jednak działania chwilowo zapobiegawcze. Żeby problem został wyeliminowany należy dokonać większej modernizacji SUW Tończa.

W 2019 roku wykonano rozbudowę sieci wodociągowej w m. Tończa. W ramach zadania wykonano 555 mb sieci wodociągowej za kwotę 61 170,98 zł brutto. Wykonano również rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w miejscowości Starawieś. W ramach zadania wykonano 370 mb sieci wodociągowej oraz 212,8 mb sieci kanalizacyjnej za łączną kwotę 184 106,40 zł

Cena 1 metra sześciennego wody w 2019 roku wodociągów eksploatowanych przez Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie wynosiła 2,38 zł, natomiast wodociągów eksploatowanych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie wynosiła 4,07 zł.

2. KANALIZACJA SANITARNA

Na terenie Gminy Liw podobnie jak w przypadku wodociągów eksploatacją kanalizacji zajmują się dwa podmioty. Dla miejscowości Ruchna, Ruchenka i Jarnice jest to Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie. Natomiast dla pozostałych miejscowości eksploatatorem jest Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie. Kanalizacja na terenie Gminy Liw jest jeszcze stosunkowo słabo rozbudowana.

Łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 45,39 km . Do sieci podłączonych jest 776 gospodarstw domowych. Rocznie za pomocą sieci odprowadzanych jest 31244 m^3 ścieków. Procent skanalizowania gminy wynosi 45%.

Na terenie Gminy funkcjonuje jedna ogólnodostępna oczyszczalnia ścieków w Starejwsi. Jest to oczyszczalnia biologiczna. Oczyszczalnia pracuje w oparciu o technologię niskoobciążonego osadu czynnego, stabilizowanego w warunkach tlenowych i beztlenowych z równoczesną redukcją związków biogennych. W związku z nadmierną ilością osadów oraz zagrożeniem nieosiągnięcia odpowiednich parametrów ścieków oczyszczonych zachodzi potrzeba modernizacji oczyszczalni ścieków która ma na celu poprawę parametrów ścieków oczyszczonych odprowadzanych do odbiornika, zwiększenie przepustowości oczyszczalni pod względem przepływu i przyjmowanych ładunków. W ramach prac planuje się modernizację węzła mechanicznego oczyszczania ścieków poprzez zastosowanie kompaktowego urządzenia krato-piaskownika z łapaczem tłuszczów, węzeł biologicznego oczyszczania ścieków poprzez zaprojektowanie dodatkowego zewnętrznego reaktora biologicznego ze zintegrowanym zbiornikiem retencyjnym, węzeł stabilizacji tlenowej osadu poprzez wykorzystanie istniejących zbiorników (reaktorów SBR) w budynku lub poprzez dostawienie dodatkowego zewnętrznego zbiornika, węzeł mechanicznego odwadniania osadów na prasie mechanicznej poprzez zaprojektowanie prasy ze stacją polielektrolitu, podajnikiem oraz instalacjami, a także wiatą na kontener do odbioru osadu odwodnionego. Oczyszczalnię eksploatuje Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie, obsługujący większość mieszkańców Gminy. Przepustowość oczyszczalni wynosi 120 m^3/dobę. W oczyszczalni produkowane jest rocznie ok 7 ton osadów ściekowych. Oczyszczone wody zrzucane są do rowów melioracyjnych, skąd trafiają do Liwca.

Kanalizacja sanitarna w miejscowości Ruchna i Ruchenka wybudowana w 2012 w ramach porozumienia z Miastem Węgrów i Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie o długości 12,7 km, ilość przyłączy 263 szt. podłączona jest do Miejskiej Oczyszczalni ścieków w Węgrowie, a eksploatatorem sieci kanalizacyjnej jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie Sp. z o.o.

W 2019 r. w porozumieniu z Miastem Węgrów i Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie, Gmina wykonała część zadania polegającego na budowie sieci kanalizacyjnej w miejscowości Jarnice. Zakres prac obejmuje: kanały sanitarne grawitacyjne – 4727 mb, rurociąg tłoczny - 2198 mb, podłączenia kanalizacyjne – 165 szt./3161 mb oraz 3 zbiornikowe przepompownie ścieków. Zakończenie inwestycji planowane jest na 30 czerwca 2020 roku.

W 2019 roku cena jednego metra sześciennego ścieków sieci kanalizacyjnych eksploatowanych przez Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie wynosiła 6,76 zł, natomiast sieci kanalizacyjnych eksploatowanych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie wynosiła 5,58 zł.

3. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków przyjęty został uchwałą nr IX/74/2011 Rady Gminy w Liwie z dnia 16 listopada 2011 r. Celem programu jest poprawa stanu naturalnego środowiska poprzez ograniczenie ilości odprowadzanych nieoczyszczonych ścieków socjalno – bytowych bezpośrednio do gruntu lub do wód powierzchniowych oraz stworzenie możliwości zagospodarowania ścieków na obszarach, dla których nie planuje się budowy zbiorczej kanalizacji sanitarnej ze względów technicznych bądź ekonomicznych.

Dominującym systemem w zakresie gospodarowania nieczystościami płynnymi na terenie Gminy są zbiorniki bezodpływowe (szamba), przeznaczone do tymczasowego przechowywania nieczystości. Szamba zlokalizowane są na terenach posesji, skąd następnie są opróżniane i wywożone wozem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. Alternatywą dla ww. systemu są przydomowe oczyszczalnie ścieków, gdzie wykorzystywane są procesy mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków odpowiadające tym zachodzącym w dużych oczyszczalniach. W gminie Liw z takiego rozwiązania korzysta 256 gospodarstw. Warunkiem uruchomienia programu w danym roku budżetowym jest uzyskanie przez Gminę dofinansowania ze źródeł zewnętrznych w tym w szczególności z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W roku 2019 zaprojektowano 47 sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Liw oraz złożono wniosek o dofinansowanie w formie pożyczki tej inwestycji do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Planuje się wykonani inwestycji w 2020 roku. Zaprojektowano również 7 sztuk przydomowych oczyszczalni w miejscowości Ludwinów znajdujących się wtedy w Aglomeracji Węgrów.

3. *INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA*

4.1. Układ drogowy

Podstawowy układ drogowy tworzą drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe.

4.1.1. Drogi krajowe.

Przez teren gminy przebiega jedna droga krajowa nr 62 Węgrów - Łochów, realizująca powiązania z północnymi rejonami województwa mazowieckiego. Posiada nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 6,0 m i długość 8,080 km.

4.1.2. Drogi wojewódzkie.

Układ dróg wojewódzkich tworzą:

- droga nr 637 Warszawa – Liw – Węgrów (długość w km 10,547), realizująca powiązania z Warszawą oraz sąsiednią gminą Korytnica. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 6,0 m.
- droga nr 696 Chodów-Węgrów (długość w km 10,429), realizująca powiązania z Siedlcami oraz sąsiednią gminą Mokobody. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 6,0 m.
- droga nr 697 Sinołęka-Liw (długość w km 2,950), realizująca powiązania z drogą krajową o wyższej funkcji Warszawa-Terespol, mająca duże znaczenie dla komunikacji autobusowej oraz stanowiąca powiązania z gminami Wierzbno, Grębków, Kałuszyn. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości 6,0 m.
- W pasie drogowym drogi wojewódzkiej nr 637, pomiędzy miejscowością Liw, a granicą Miasta Węgrów, zlokalizowana jest ścieżka rowerowa o długości około 1560 mb.

Powiązania zewnętrzne gminy Liw są realizowane przez drogę krajową oraz drogi wojewódzkie. Droga krajowa nr 62 realizuje powiązania z północnymi rejonami województwa oraz z sąsiednimi gminami Korytnica i Łochów. Drogi wojewódzkie nr 637 i 697 realizują powiązania gminy z ośrodkiem wojewódzkim w Warszawie oraz z sąsiednimi gminami: Wierzbno, Grębków, Korytnica, Sokołów Podlaski. Droga nr 697 ma powiązania z drogą krajową nr 2 Warszawa - Siedlce. Droga wojewódzka Chodów - Węgrów realizuje powiązania z miastem Siedlce oraz z sąsiednimi gminami Mokobody i Siedlce.

4.1.3. Drogi powiatowe

Drogi powiatowe realizują powiązania z miastem Sokołów Podlaski oraz sąsiednimi gminami (Korytnica, Stoczek, Miedzna, Sokołów Podlaski, Mokobody, Grębków).Sieć dróg powiatowych tworzą następujące drogi:

- droga nr 4215W Starawieś-Huta Gruszczyno, nawierzchnia żwirowa o szerokości jezdni 5,0 m, realizująca powiązania północno-zachodnich rejonów gminy z gminą Stoczek.
- droga nr 4219W granica powiatu – Wrotnów - Klimowizna, realizująca powiązania północno - wschodnich rejonów gminy z miastem Węgrów, gminami Miedzna i Kosów Lacki. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 5,0 m,
- droga nr 4222W Wrotnów – Tchórzowa - Starawieś, realizująca powiązania północno-zachodnich rejonów gminy z drogą krajową nr 62 (Węgrów-Łochów) oraz gminą Miedzna. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 5,0 m,
- droga nr 4224W Węgrów – Popielów - Turna, realizująca powiązania środkowo-zachodniej części gminy z Węgrowem i gminą Korytnica. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 5,0 - 6,0 m,
- droga nr 4225W Popielów – Zawady - Połazie realizująca powiązania wewnętrzne w środkowo-zachodniej części gminy. Ma nawierzchnię asfaltową. Tylko pomiędzy Zawadami, a Popielowem żwirową. Szerokość jezdni 5,0 m
- droga nr 4226W Liw - Korytnica realizująca powiązania środkowo-zachodniej części gminy z gminą Korytnica i miastem Węgrów poprzez drogę wojewódzką nr 637. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 5,5 m,
- droga nr 4227W Węgrów – Wyszków - Śnice realizująca powiązania wewnętrzne w środkowej części gminy. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 5,5-6,0 m,
- droga nr 4228W Wyszków – Ossolin – Zając - granica powiatu, realizująca powiązania południowych rejonów gminy z gminami Mokobody, Bielany i Sokołów Podlaski. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 5,5 m,
- droga nr 4229W Węgrów – Ruchna - granica powiatu, realizująca powiązania wschodnich rejonów gminy z Węgrowem oraz gminą Bielany. Ma nawierzchnię asfaltową do miejscowości Ruchenka dalej do granicy gminy żwirową o szerokości jezdni 5,0 - 5,5 m,

– droga nr 4230W Klimowizna – Ruchna - Szaruty realizująca powiązania wewnętrzne we wschodniej części gminy. Ma nawierzchnię bitumiczną o szerokości jezdni od 5,0 do 5,5 m,
– droga nr 4236W Krypy-Węgrów (Mosty Liwskie) realizująca powiązania wewnętrzne gminy. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 5,5 m,
– droga nr 4248W Cierpięta – Grębków - Wyszków realizująca powiązania południowych rejonów gminy z gminą Grębków. Ma nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 5,0 m.

Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Liw.

	Gmina	**Nr drogi**	**Klasa drogi**	**Przebieg**	**Długość w km**	**W tym o nawierzchni**	
						Twardej (asfalto-wej)	**Grunto-wej**
1.	**Liw**	4215W	Z	Starawieś – Huta Gruszczyno	3,200	-	3,200
		4219W	G	gr.pow.– Wrotnów – Klimowizna	5,346	5,346	-
		4222W	Z	Wrotnów – Tchórzowa – Starawieś	3,501	3,501	-
		4224W	Z	Węgrów – Popielów –T urna - Górki Borze	6,596	6,596	-
		4225W	Z	Popielów – Zawady – Połazie	5,099	3,848	1,251
		4226W	G	Liw – Korytnica	5,500	5,500	-
		4227W	Z	Węgrów – Wyszków – Śnice	14,981	14,981	-
		4228W	Z	Wyszków – Ossolin –Zając - gr. pow.	5,611	5,611	-
		4229W	L	Węgrów - Ruchna – gr. powiatu	6,685	3,778	2,907
		4230W	Z	Klimowizna – Ruchna – Szaruty	4,290	4290	-
		4236W	Z	Krypy – Węgrów (Mosty Liwskie)	1,680	1,680	-
		4248W	Z	Cierpięta - Grębków – Wyszków	0,299	0,299	-
RAZEM:					**62,788**	**55,430**	**7,358**
Klasa drogi - G (główna), Z (zbiorcza), L (lokalna)							

4.1.4. Drogi gminne

Drogi gminne uzupełniają podstawowy układ drogowy, realizują powiązania zewnętrzne gminy bliskiego zasięgu, wewnątrzgminne oraz obsługują przyległe zagospodarowanie i tereny rolne.

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz dróg gminnych. Część tych dróg nie spełnia warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi tej kategorii.

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	długość w km	Rodzaj nawierzchni		
				twarda ulepszona	gruntowa ulepszona	grun-towa
1	420301W	Starawieś - gr. gminy Miedzna - Poszewka	4,281	0,915	-	3,366
2	420302W	dr. powiatowa nr 4226W-Rąbież - gr. gminy Korytnica - Żabokliki	1,928	-	-	1,928
3	420303W	Tończa - gr. gminy Stoczek - Kałęczyn	2,345	1,000	-	1,345
4	420304W	dr. gminna nr420313W - dr. gminna nr420303W	1,842	1,344	0,498	-
5	420305W	Liw - Popielów	3,453	-	-	3,453
6	420306W	dr. powiatowa nr4219W – Jartypory -gr. gminy Sokołów Podlaski - Ząbków	4,540	1,911		2,629
7	420307W	Jarnice -gr. miasta Węgrów – Ruszczyzna - gr. miasta Węgrów - Ruchna	3,210	0,589	-	2,621
8	420308W	Jarnice - Zając	6,154	1,145	5,009	-
9	420309W	dr. wojewódzka 696 – Szaruty – Kucyk - Wyszków	5,780	-	5,780	-
10	420310W	Zając - Śnice	1,848	-	1,848	-
11	420311W	Ludwinów - Osowiec	1,938			1,938
12	420312W	dr. wojewódzka 637 – Sitarze - gr. gminy Wierzbno-Czerwonka	1,900	1,800	0,100	-
13	420313W	Ludwinów – Tończa - dr. powiatowa nr4215W	4,910	1,092	-	3,818
14	420314W	Starawieś - gr. gminy Korytnica	1,930	0,885	-	1,045
15	420315W	dr. wojewódzka nr 637 - dr. powiatowa nr 4226W Liw - Korytnica (ul. Polna)	1,150	1,150	-	-
16	420316W	dr. wojewódzka nr 637 - dr. powiatowa nr 4226W Liw - Korytnica (ul. Kościelna)	0,990	0,990	-	-
17	420317W	dr. wojewódzka nr 637 -ul. Polna (ul. Senatorska)	0,500	0,500	-	-
18	420318W	dr. wojewódzka nr 637 -ul. Kościelna (ul. Kozia).	0,200	0,200	-	-
19	420319W	dr. wojewódzka nr 637- Zamek (ul. Batorego)	0,160	-	0,160	-
20	420320W	dr. wojewódzka nr 696 - dr. powiatowa nr4228W (Wyszków - Sokołów Podlaski)	1,370	1,370		-
21	420321W	dr. powiatowa nr 4227W (Węgrów - Wyszków - Śnice) - Kościółek	0,575	0,575	-	-
22	420322W	dr. powiatowa nr 4230W (Klimowizna -	2,820	2,820	-	-

		Ruchna - dr. wojewódzka nr 696) - dr. powiatowa nr4229W (Węgrów - Ruchna - Rozbity Kamień)				
23	420323W	dr. powiatowa nr 4227W (Węgrów - Wyszków - Śnice) - dr. wojewódzka 696	4,552	4,552	-	-
23	420324W	dr. gminna 4203006 - Butlerów-gr. gm. Sokołów Podlaski	2,990	1,970	-	1,020
25	420325W	dr. krajowa nr 62 – ul. Wiejska Borzychy dr. krajowa nr 62	0,605	0,605	-	-
26	420326W	Ludwinów dr. krajowa 62 –Tończa dr. powiatowa nr 4222W	4,450	4,350	-	-
OGÓŁEM			66,421	30,025	13,395	23,001

Sieć dróg gminnych tworzą również drogi wewnętrzne, pełniące ważną funkcję w obsłudze gminy, stanowiąc dojazd zarówno do terenów zabudowanych jak i gruntów rolnych oraz leśnych. Łączna ich długość wynosi około **426,0 km.**

W roku 2019 został podniesiony standard techniczny na długości 6092,0 mb n/wym. dróg:

- Droga gminna publiczna Nr 420326W (Ludwinów dr. krajowa 62 –Tończa dr. powiatowa nr 4222W) na odcinku 2,750 km, koszt 1 350 248,92 zł,
- Droga gminna publiczna Nr 420324W (dr. powiatowa nr 4227W (Węgrów - Wyszków - Śnice) - dr. wojewódzka 696) na odcinku 2,00288 km, koszt 1 218 566,78 zł,
- Droga gminna publiczna Nr 420307W (Jarnice -gr. miasta Węgrów – Ruszczyzna - gr. miasta Węgrów - Ruchna) na odcinku 0,589 km, koszt 289 147,22 zł,
- Droga gminna wewnętrzna w m. Krypy na odcinku 0,750 km, koszt 201 144,36 zł .

4.2 Dostęp do pasa drogowego

Podstawowa regulacja w zakresie dostępności pasa drogowego zawarta została w art. 40 ustawy o drogach publicznych (ustawa z dnia 21 marca 1985 r., tekst jednolity: Dz. U. 2013 r. poz. 260 ze zm.). Oznacza to, że zajęcie pasa drogowego na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg wymaga zezwolenia zarządcy drogi, w drodze decyzji administracyjnej. Zezwolenie, o którym powyżej, dotyczy:

- prowadzenia robót w pasie drogowym;
- umieszczania w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego;

- umieszczania w pasie drogowym obiektów budowlanych niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego oraz reklam;
- zajęcia pasa drogowego na prawach wyłączności w celach innych niż wymienione w pkt 1–3.

W roku 2019 wydano 22 decyzje dotyczące zajęcia pasa drogowego na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg tj.:

- 7 decyzji wyrażających zgodę na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego;
- 10 decyzji na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego;
- 5 decyzji na zajęcie pasa drogowego na prawach wyłączności na potrzeby stoiska handlowego.

4.3 Komunikacja zbiorowa

Gmina Liw jest obsługiwana przez komunikację autobusową przedsiębiorstw komunikacyjnych. Komunikacja autobusowa prowadzona jest w relacjach wewnątrz wojewódzkich. Istniejąca sieć dróg oraz ich stan techniczny dają możliwość połączeń komunikacją zbiorową większości wsi w gminie z ośrodkiem gminnym i powiatowym w Węgrowie, miastem wojewódzkim Warszawą i innymi miastami, tj. Siedlcami, Sokołowem Podlaskim, Łochowem oraz sąsiednimi ośrodkami gminnymi.

DZIAŁ IV ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

1. ANALIZY ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM I OCENY AKTUALNOŚCI STUDIUM ORAZ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZĘNNEGO GMINY LIW

Ustawodawca w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stwierdza, że „W celu oceny aktualności studium i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach, o których mowa w art. 57 ust. 1-3 i art. 67, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego.”

Natomiast zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyniki sporządzonej analizy Wójt Gminy zobowiązany jest przekazać Radzie Gminy co najmniej raz w czasie kadencji.

W roku 2019 obowiązywały 4 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego tj. :

1. obejmujący teren działki Nr 2029/1 o powierzchni 1,2 ha położonej we wsi Jartypory, przeznaczony pod budowę szkoły podstawowej;
2. obejmujący trasę rurociągów do transportu ropy naftowej zlokalizowanej w obrębie miejscowości: Połazie, Zawady, Liw, Krypy i Ruchna oraz stacji pomp ST 2 Zawady we wsi Liw i stacji zasuw we wsi Krypy wraz z ustaleniem strefy bezpieczeństwa;
3. obejmujący farmę wiatrową „Jartypory" w obrębie miejscowości Jartypory;
4. obejmujący działki Nr 2018/1, 2018/2 i 2018/3 w obrębie miejscowości Jartypory (teren usług komunikacyjnych do obsługi podróżnych, teren zabudowy produkcyjnej, usługowo-handlowej, składów i magazynów, tereny lasów).

Łączna powierzchnia przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy wyniosła 688 ha, co stanowi 4,058 % powierzchni gminy.

Gmina posiada Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Liw. W 2011 roku uchwalono ostatnią zmianę studium.

Ostatnią ocenę aktualności zapisów studium przeprowadzono w 2019 roku w oparciu o analizy cząstkowe dotyczące zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

W oparciu o art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293), Wójt Gminy Liw dokonał oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Liw. Analizie poddano dokumentację studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy, aktualnie sporządzany plan miejscowy oraz wydane w latach 2016 - 2019 decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Stosownie do zapisów art. 32 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przeprowadzona ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Liw została przedstawiona Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, która na posiedzeniu w dniu 27 września 2019 r. pozytywnie zaopiniowała przedłożony dokument.

Zgodnie z przedłożoną oceną stwierdza się:

1) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Liw przyjęte Uchwałą Nr VII/54/2011 Rady Gminy Liw z dnia 29 sierpnia 2011r (ujednolicony tekst i rysunek) jest nieaktualne i wymaga zmiany;

2) „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Liw obejmujący farmę wiatrową „Jartypory" w obrębie miejscowości Jartypory" przyjęty Uchwałą Nr XV/120/12 Rady Gminy w Liwie z dnia 25 lipca 2012 jest nieaktualny i wymaga zmiany;

3) „Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Liw" przyjęta Uchwałą Nr XXXI/256/98 Rady Gminy w Liwie z dnia 22 maja 1998 jest nieaktualna i wymaga zmiany.

4) Nie ma konieczności zmiany:

- „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Liw I etap obejmującego trasę rurociągów do transportu ropy naftowej zlokalizowanej w obrębie miejscowości: Połazie, Zawady, Liw, Krypy i Ruchna oraz Stacji Pomp ST 2 Zawady we wsi Liw i Stacji Zasuw we wsi Krypy wraz z ustaleniem strefy bezpieczeństwa" przyjętego Uchwałą Nr XIII/83/03 Rady Gminy Liw z dnia 28 listopada 2003,
- „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Liw w obrębie Jartypory" przyjętego Uchwałą Nr XXI/146/2016 Rady Gminy w Liwie z dnia 30 grudnia 2016 r.

2. DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY

W 2019 roku tutejszy organ wydał 70 decyzji ustalających warunki zabudowy. Decyzji negatywnych – 1 odmowa ustalenia warunków zabudowy (podziemny zbiornik gazu).

2.1. Zestawienie wydanych decyzji o warunkach zabudowy dla planowanych na terenie gminy Liw inwestycji w roku 2019 wg rodzaju zabudowy i funkcji zabudowy.

RODZAJ ZABUDOWY			FUNKCJA ZABUDOWY (liczba obiektów budowlanych, dla których ustalono warunki zabudowy)			
Mieszkaniowa jednorodzinna	Usługowa + produkcyjna	Zabudowa w gospodarstwach rolnych	Mieszkalne	Inwentarskie	Gospodarcze	Inne
30	**15**	**25**	**41**	**0**	**17**	**24***

*1 zbiornik dozujący, 3 zbiorniki na masę pofermentacyjną, 2 silosy na kiszonkę, 2 zbiorniki gnojowicy, 3 zbiorniki gazu, 1 przęsło pomostu drewnianego, 1 pomnik, 2 wiaty, 9 farm fotowoltaicznych).

2.2. Decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego

W roku 2019 w gminie Liw wydano 2 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu powiatowym i gminnym. Decyzji negatywnych – odmownych nie wydawano.

Ustalono lokalizację inwestycji celu publicznego obejmującej:

- budowę drogi publicznej - gminnej Nr 420309W (Szaruty - Wyszków),
- przebudowę drogi powiatowej Nr 4229W Węgrów – Ruchna – (granica powiatu) Rozbity Kamień oraz ul. Zwycięstwa i Al. Siedlecka w Węgrowie w km od 5+690,61 do 6+763,99.

DZIAŁ V GOSPODARKA MIESZKANIOWA

1. PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY

1.1 Sposób i zasady zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy

Wszelkie decyzje związane z gminnym zasobem mieszkaniowym w zakresie zarządzania budynkami i lokalami oraz decyzjami wynikającymi z ustawy o ochronie praw lokatorów są podejmowane bezpośrednio przez Wójta Gminy.

Decyzje dotyczące lokali położonych w budynku wspólnoty będących jednocześnie w gminnym zasobie mieszkaniowym są podejmowane zgodnie z ustawą z dnia 24 czerwca 1994r. o własności lokali (Dz. U. z 2020 poz. 532 ze zmianami).

Mieszkaniowy zasób gminy Liw oraz jego stan techniczny na dzień 01.01.2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Lokalizacja, ilość i powierzchnia lokali	Wyposażenie lokali	Stan techniczny budynku	Kwalifikacja lokalu
1	Budynek Szkoły Podstawowej w Jartyporach 1. Lokal nr 1 – 40 m^2	woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokal mieszkalny
2	Budynek domu nauczyciela w Ruchnie 1. Lokal nr 1 - 42 m^2 2. Lokal nr 2 - 36 m^2 3. Lokal nr 3 - 42 m^2	CO, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokale mieszkalne
3	Budynek po byłej szkole w Witankach 1. Lokal nr 1 - 36 m^2 2. Lokal nr 2 – 58,72 m^2	CO –własne, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokale socjalne
4	Budynek Szkoły Podstawowej w Wyszkowie 1. Lokal nr 1 – 33,70 m^2 2. Lokal nr 2 – 42,65 m^2	CO, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokale mieszkalne
5	Budynek Przedszkola w Wyszkowie 1. Lokal nr 1 – 43,98 m^2 2. Lokal nr 2 – 43,89 m^2	CO, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokale mieszkalne
6	Budynek Ośrodka Zdrowia w Wyszkowie 1. Lokal nr 1 – 69,50 m^2 2. Lokal nr 2 – 67,30 m^2	CO, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	dobry	Lokale mieszkalne
7	Budynek byłej weterynarii w Wyszkowie - wspólnota 1. Lokal nr 1 – 28,00 m^2	CO –własne, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokal mieszkalny
8	Budynek byłego przedszkola w Starejwsi 1. Lokal nr 1 – 52,00 m^2 2. Lokal nr 2 – 45,00 m^2	CO –własne, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokale socjalne
9	Budynek Ośrodka Zdrowia w Borzychach 1. Lokal nr 1 – 78,70 m^2	CO - własne, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokal mieszkalny
10	Liw ul. Zawadzka 10 1. Lokal nr 1 – 42,00 m^2 2. Lokal nr 2 – 64,40 m^2 3. Lokal nr 3 – 40,60 m^2	CO –własne, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokale mieszkalne
11	Liw ul. Zawadzka 9 1. Lokal nr 8 – 53,40 m^2 2. Lokal nr 5 – 51,70 m^2	CO –własne, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokale mieszkalne
12	Liw ul. Zawadzka 8 1. Lokal nr12 – 40,20 m^2	CO –własne, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokal mieszkalny
13	Liw ul. Zawadzka 7 1. Lokal nr15 – 52,60 m^2	CO –własne, woda, łazienka, WC, energia elektryczna	średni	Lokal mieszkalny

1.2 Zasady polityki czynszowej

W lokalach należących do mieszkaniowego zasobu gminy Wójt Gminy ustala stawkę bazową czynszu za 1m^2 powierzchni użytkowej lokalu, która w 2019 roku wynosiła 3,90 zł.
Ustalona stawka bazowa stanowi podstawę (100%) i jest podwyższana lub obniżana o odpowiedni % w zależności od czynników podwyższających i obniżających wartość użytkową lokalu zgodnie z art.7 ustawy według poniższych zasad:

Lp.	Położenie i stan wyposażenia lokalu w urządzenia techniczne	Procentowe zmniejszenie lub zwiększenie stawki bazowej w %	Uwagi
1.	Lokal z instalacją wodno-kanal.,elektryczną i c.o. wyposażony w łazienkę i wc.	100	Stawka bazowa
2.	Lokal z instalacją wodno-kanal.,elektryczną z łazienką i wc. bez centralnego ogrzewania	- 10	
3.	Lokal z instalacją wodno-kanal.,elektryczną bez łazienki, wc. i bez centralnego ogrzewania	- 20	
4.	Lokal z instalacją elektryczną bez instalacji wodno-kanalizacyjnej, wc. i centralnego ogrzewania	- 30	

W przypadku gdy Lokator lokalu nie ma zawartej umowy bezpośrednio z dostawcą mediów lub usług Właściciel lokalu oprócz czynszu będzie pobierał opłaty zależne i niezależne od niego np. za dostawę wody, energii, gazu, odbiór nieczystości stałych i płynnych oraz innych opłat eksploatacyjnych. Opłaty te pobierane będą wg wskazań urządzeń pomiarowych a w przypadku ich braku na podstawie norm biorąc za podstawę cenę dostawców lub własną kalkulację.

Stawkę czynszu za lokal socjalny ustala się w wysokości 50 % najniższego czynszu obowiązującego w danym roku w gminnym zasobie mieszkaniowym.

W 2019 roku wpłynęło 1 podanie o przyznanie lokalu socjalnego. Oczekujących na mieszkanie socjalne: 1 osoba.

W latach 2018-2023 gmina nie przewiduje remontów kapitalnych lokali mieszkalnych.

DZIAŁ VI OCHRONA ŚRODOWISKA

1. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

Program ochrony środowiska dla Gminy Liw na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023 został przyjęty uchwałą Rady Gminy w Liwie nr XII/78/2015 z dnia 30 grudnia 2015 roku. Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska*, niniejszy *Program* określa cele i priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj działań proekologicznych wraz z ich harmonogramem, jak również środki finansowe niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Dokument stanowi podstawę prawidłowej koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska realizowanych na terenie Gminy Liw. Realizacja założeń *Programu* prowadzi do polepszenia stanu środowiska na terenie Gminy przy jednoczesnym wypełnianiu postulatów koncepcji rozwoju zrównoważonego, tj. umożliwia Gminie długotrwały rozwój przy uwzględnianiu na równi z priorytetami ekonomicznymi i społecznymi - priorytetów środowiskowych.

1.1 Cele i zadania inwestycyjne zrealizowane do dnia 31 grudnia 2019 roku

Komponent	Cel długookresowy (2016-2023)	Cel krótkookresowy (2016-2019)	Zadania	Okres realizacji	Koszt realizacji (o ile znany)	Jednostka odpowiedzialna	Źródła finansowania
Wody powierzchniowe i podziemne	Poprawa stanu i jakości wód	Ograniczenie zanieczyszczenia wód	Ograniczenie spływu powierzchniowego zanieczyszczeń poprzez odbudowę biologiczną cieków	2016-2023	w zależności od zakresu realizacji zadania	Gmina, właściciele gruntów	środki gminne, fundusze unijne i celowe
		Modernizacja systemu melioracji	Modernizacja istniejących i budowa nowych urządzeń melioracji wodnych	2016-2023	w zależności od zakresu realizacji zadania	Gmina, WZMiUW, RZGW, Spółki wodne	środki gminne, fundusze unijne i celowe
Powietrze atmosferyczne	Spełnianie wymagań prawnych w zakresie norm emisyjnych	Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza	Termomodernizacja budynków gminnych poprzez docieplanie ścian, wymianę lub doszczelnienie drzwi i okien: Samorządowej Szkoły Podstawowej w Starejwsi i Ruchnie, Samorządowego Przedszkola w Liwie	2016-2017	1 940 095,63 zł	Gmina	środki gminne, dofinansowanie z WFOŚiGW, RPOWM,

Komponent	Cel długookresowy (2016-2023)	Cel krótkookresowy (2016-2019)	Zadania	Okres realizacji	Koszt realizacji (o ile znany)	Jednostka odpowiedzialna	Źródła finansowania
			i Wyszkowie				
			Termomodernizacja budynków na terenie Gminy poprzez docieplanie ścian, wymianę lub doszczelnienie drzwi i okien	zadanie ciągłe	w zależności od zakresu realizacji zadania	właściciele nieruchomości, Gmina	środki własne mieszkańców, fundusze celowe
		Wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii	Budowa biogazowni rolniczej 2 MW w miejscowości Tończa	2015-2016	15 000 000 zł	inwestorzy, Gmina	środki przedsiębiorstwa prywatnego
			Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach Borzychy, Jarnice, Ruchna, Jartypory, Ludwinów, Krypy, Tończa	2016-2018	2 500 000 zł	Gmina	środki gminne, fundusze celowe
			Budowa chodników w ciągu drogi krajowej nr 62 w miejscowościach Starawieś oraz Borzychy	2016-2017	185 000 zł w roku 2016 i 100 000 zł w roku 2017	Gmina	środki gminne

Komponent	Cel długookresowy (2016-2023)	Cel krótkookresowy (2016-2019)	Zadania	Okres realizacji	Koszt realizacji (o ile znany)	Jednostka odpowiedzialna	Źródła finansowania
			Modernizacja infrastruktury drogowej, przebudowa dróg gminnych	2017-2023	w zależności od zakresu realizacji zadania	Gmina	środki gminne, fundusze unijne
	Zmniejszenie zapylenia wzdłuż dróg spowodowanego pyleniem nawierzchni	Przebudowa dróg gminnych	Podjęcie działań mających na celu ograniczenie hałasu dla odcinków tras komunikacyjnych o dużym nasileniu ruchu z przewidywanymi przekroczeniami hałasu, w tym dla drogi krajowej nr 62 oraz dróg wojewódzkich nr 637 i 697	2016-2019	w zależności od zakresu realizacji zadania	Gmina, zarządcy dróg, mieszkańcy	środki gminne, środki zewnętrzne
	Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza ze źródeł transportu	Inwestycje sprzyjające komunikacji pieszej i rowerowej	Budowa kanalizacji sanitarnej w systemie mieszanym we wsi Jarnice	2018-2020	etap I 501 300 zł	Gmina	POiŚ, środki gminne,
Hałas i promieniowanie elektromagnetycz	Ochrona przed hałasem	Ograniczenie uciążliwości hałasu emitowanego przez środki transportu	Rozbudowa rozgałęźnej sieci wodociągowej w miejscowościach	2016-2019	175 000 zł	Gmina	środki gminne

Komponent	Cel długookresowy (2016-2023)	Cel krótkookresowy (2016-2019)	Zadania	Okres realizacji	Koszt realizacji (o ile znany)	Jednostka odpowiedzialna	Źródła finansowania
ne		drogowego	Ludwinów, Popielów				
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowych	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Liw - 116 szt.	2017	1 171 554 zł	Gmina	środki gminne, WFOŚiGW, środki własne mieszkańców

2. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do zadań własnych gminy. Obowiązek ten wynika z ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019 r., poz. 2010 z późn. zm.) Gmina zobowiązana jest zorganizować na swoim terenie gospodarkę odpadami komunalnymi pochodzącymi z nieruchomości zamieszkałych.
Rada gminy Liw, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, uchwaliła regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące m.in. wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości. Zgodnie z regulaminem mieszkańcy gminy Liw mają możliwość zbierania i przekazywania odpadów w sposób selektywny (segregacja) oraz nieselektywny (zmieszane). Niemalże wszyscy właściciele nieruchomości zamieszkałych złożyli deklaracje i są objęci gminnym systemem odbioru odpadów.
Podmioty gospodarcze nie są objęte gminnym systemem gospodarowania odpadami. Zawierają indywidualne umowy na odbiór odpadów z przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w tym zakresie. Mieszkańcy Gminy Liw w 99% zadeklarowali segregowanie odpadów. Zbiórka odpadów w sposób selektywny polega na wydzieleniu ze strumienia odpadów komunalnych następujących frakcji odpadów:

- niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,
- papieru i tektury,
- szkła,
- tworzyw sztucznych,
- metali,
- opakowań wielomateriałowych,
- odpadów ulegających biodegradacji w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji, odpadów zielonych,
- przeterminowanych leków,
- chemikaliów, w tym resztek farb, lakierów, olejów i opakowań po nich,
- zużytych baterii i akumulatorów,
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych,
- zużytych opon,

- odpadów budowlanych i rozbiórkowych z prac remontowo-budowlanych nie wymagających pozwoleń i zgłoszeń do administracji budowlano-architektonicznej
- popiołu.

W celu zapewnienia utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości gmina Liw udostępnia właścicielom nieruchomości worki o pojemności od 60 do 120 litrów. Mieszkańcy do gromadzenia odpadów zaopatrywani są w worki o następującej kolorystyce, w których gromadzone są niżej wymienione odpady:

- CZARNY - odpady niesegregowane (zmieszane);
- ŻÓŁTY - tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe;
- NIEBIESKI - papier;
- ZIELONY - szkło;
- BRĄZOWY - odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji oraz odpady zielone;
- CZERWONY - chemikalia, w tym resztki farb, lakierów, olejów i opakowania po nich, zużyte baterie i akumulatory;
- SZARY - popiół.

Odpady segregowane odbierane są z następującą częstotliwością; tworzywa sztuczne i metal jeden raz w miesiącu, popiół jeden raz w miesiącu w miesiącach X - V, papier i szkło raz na dwa miesiące. Odpady biodegradowalne, sanitarne oraz zmieszane (pozostałość po segregacji) odbierane są dwa razy w miesiącu okresie letnim - od kwietnia do września i raz w miesiącu w okresie zimowym - od października do marca. Odpady wielkogabarytowe oraz elektryczne i elektroniczne odbierane są dwa razy w roku wiosną i jesienią w terminach ustalonych w harmonogramie. Odpady budowlane odbierane są po uzgodnieniu na indywidualne zgłoszenie.
Wykonawcą usługi zbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych w gminie Liw, w 2019 r. była firma PGK Sp. z o.o. w Węgrowie wyłoniona w przetargu. Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w całości pokrywają mieszkańcy gminy. Opłata miesięczna od gospodarstwa domowego przy selektywnej zbiórce wynosiła od 11 zł. od osoby a przypadku odpadów zmieszanych dwukrotność tej kwoty. W 2019 r. w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi odbierano odpady z 2390 nieruchomości, na których zamieszkiwało 6203 osoby.
W ciągu roku zebrano na terenie gminy Liw 941,430 Mg. odpadów (spadek o 10% do roku poprzedniego) w tym 485,00 Mg odpadów zmieszanych.

Miejscem zagospodarowania odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania odbieranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu Gminy Liw jest: Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych, Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Błonie 3, 08-110 Siedlce; Składowisko w Woli Suchożebrskiej ul. Sokołowska 2, 08-125 Suchożebry;
Na terenie gminy nie istnieją dzikie wysypiska śmieci.

3. PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ

Plan Gospodarki niskoemisyjnej został przyjęty uchwałą Rady Gminy w Liwie nr VIII/42/15 z dnia 9 lipca 2015 roku. to dokument o charakterze strategicznym/operacyjnym, którego celem jest zarządzanie emisjami gazów cieplarnianych na poziomie gmin. Dokument wskazuje kierunki w zakresie działań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych.

Z pomocą środków, pochodzących z dotacji Unii Europejskiej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zostały stworzone plany gospodarki niskoemisyjnej, których celem jest:

- oszacowanie ilości emitowanych na terenie gminy gazów cieplarnianych,
- zaplanowanie możliwych działań, ograniczających te emisje,
- uwzględnienie kwestii emisji gazów cieplarnianych w planowanych inwestycjach,
- znalezienie źródeł współfinansowania przedsięwzięć proekologicznych.

Do dnia 31.12.2019 r. działania wpisane w Plan Gospodarki Niskoemisyjnej zostały wykonane w następującym zakresie:

a) przeprowadzono kampanię informacyjną dotyczącą wymiany przestarzałych pieców indywidualnych mieszkańców na bardziej efektywne;
b) przebudowano:
   - drogę gminną nr 420301W Tończa – 600 m,
   - drogę gminną Liw Sitarze – 400 m,
   - drogę gminną Jarnice – Szaruty – 500 m,
   - drogę gminną nr 420325W ul. Wiejska w m. Borzychy – 650 m;
c) zlikwidowano miejsca nielegalnego składowania odpadów;
d) wykonano budowę systemu kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych na terenie Gminy Liw;

e) wykonano termomodernizację i modernizację energetyczną budynków Samorządowych Szkół Podstawowych w miejscowościach Ruchna i Starawieś oraz w Samorządowym Przedszkolu w Liwie i w Wyszkowie oraz zamontowano panele fotowoltaiczne na budynkach sal gimnastycznych w Starejwsi oraz w Ruchnie.

4. PROGRAM UTYLIZACJI AZBESTU

Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Liw na lata 2017-2032 przyjęty został uchwałą nr XXXIII/241/2017 Rady Gminy w Liwie w dniu 29 grudnia 2017 r.

W ramach realizacji *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest* przeprowadzono inwentaryzację, pozwoliła ona dokonać dokładnego opisu wyrobów azbestowych na terenie Gminy Liw. Opis ten dotyczy zarówno względów ilościowych, jak i jakościowych, uwzględniając przy tym rozmieszczenie różnego rodzaju wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy. W roku 2019 zutylizowano łącznie 228,865 Mg wyrobów zawierających azbest. Zadanie polegało na demontażu i utylizacji 17,945 Mg azbestu w 5 gospodarstwach oraz utylizacji 210,920 Mg azbestu w 80 gospodarstwach domowych na terenie gminy Liw. Demontaż i utylizacja materiałów pokryciowych zawierających azbest na terenie gminy Liw dofinansowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej **w formie dotacji**, w kwocie **50 000,00** zł.

Według programu i przeprowadzonej w 2017 pełnej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest do utylizacji na terenie gminy Liw pozostało 7 393,748 Mg azbestu.

Wobec zbliżającego się ostatecznego terminu usunięcia całości wyrobów azbestowych (31 grudnia 2032 r.), a także w celu optymalnego rozłożenia całkowitych kosztów, należy poczynając od roku 2019, każdego roku w miarę możliwości usuwać jednakową część wszystkich pokryć dachowych pozostających w użyciu (1/14 tj. 528,124 Mg). Usuwanie azbestu w kolejnych latach uzależnione będzie od dofinansowania uzyskanego ze źródeł zewnętrznych, ze względu na brak wystarczających środków w budżecie Gminy na realizację tego zadania.

5. STAN EKOLOGICZNY RZEK

Gmina Liw leży w dorzeczu Wisły. Podstawą sieci hydrologicznej Gminy jest rzeka Liwiec, druga co do wielkości rzeka powiatu przecinająca jego obszar od południowo-wschodnich granic po północno–zachodni koniec. Długość Liwca na terenie powiatu węgrowskiego wynosi 73 km. Liwiec będąc lewobrzeżnym dopływem Bugu, sam posiada

liczne dopływy. Rzeka posiada dwa źródła północne i południowe (poza granicami powiatu). Przez Gminę Liw przepływa również rzeka Miedzanka będąca prawobrzeżnym dopływem Liwca oraz niewielka rzeka Zdroje. Miedzanka ujście ma w miejscowości Tończa Osowiec, jej długość wynosi 19,5 km, głębokość 1,5 m. Zdroje z kolei wpadają do Liwca w miejscowości Kucyk. W miejscowości Krypy znajduje się zbiornik retencyjno-rekreacyjny „Zalew nad Liwcem" o powierzchni 7 ha. W Polsce monitoring jakości wód powierzchniowych prowadzony jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2017 r. Prawo wodne. Ostatnie badania na terenie gminy Liw przeprowadzone zostały dla rzeki Liwiec w przekroju pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Borzychy w 2017 roku. Stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny ze względu na elementy biologiczne i fizykochemiczne. Stan chemiczny określono jako poniżej dobrego.

6. PROGRAM OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI ORAZ ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT.

Ustawa o ochronie zwierząt zobowiązuje gminy do uchwalenie corocznie programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności. Rada Gminy w Liwie podjęła w dnia 18 luty 2019 r. uchwałę nr IV/37/2019 w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Liw w 2019 roku".

Celem Programu jest zapobieganie bezdomności zwierząt oraz opieka nad zwierzętami bezdomnym w rozumieniu art. 4 pkt 16 ustawy o ochronie zwierząt, na terenie Gminy Liw.

Gmina Liw bezdomne zwierzęta przekazywała do adopcji osobom fizycznym oraz do schroniska dla zwierząt w Sobolewie. Do adopcji przekazano 18 psów a do schroniska 4 sztuki.

Zapewnieniem całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt zajmował się Gabinet Weterynaryjny MIKO-WET, ul. Piwna 44, 07-100 Węgrów. Całkowity koszt usług związanych z opieką nad zwierzętami bezdomnymi w 2019 r. wyniósł 42 642 zł.

DZIAŁ VII PLAN ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ, CIEPŁO I PALIWA GAZOWE

Na obszarze gminy Liw nie funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania (brak sieci ciepłowniczej). Zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła, tj. piecach,

kotłach (centralne ogrzewanie) i kotłowniach opalanych węglem, koksem, drewnem i rzadko gazem. Gmina Liw ze względu na swój wiejski charakter i brak miast na jej terenie nie została uzbrojona w sieć gazowniczą zarówno wysokiego jak i średniego ciśnienia. Mieszkańcy korzystają jedynie z gazu w butlach propan-butan w kuchenkach gazowych oraz w sporadycznych przypadkach do ogrzewania budynków mieszkalnych.

1. PLANY ROZWOJU SIECI GAZOWEJ

W roku 2019 po raz kolejny poczynione zostały kroki w kierunku rozpoczęcia budowy sieci gazowej. Opracowana w połowie lat 90-tych Koncepcja gazyfikacji Gminy Liw przygotowana w czasie gazyfikacji Węgrowa została zweryfikowana pod kątem obecnych możliwości technicznych i ekonomicznych budowy odcinków sieci gazowych na terenie gminy Liw. Według stanu na koniec 2019 r. istnieją realne szanse na rozpoczęcie procesu gazyfikacji gminy w kolejnych latach.

2. MODERNIZACJA OŚWIETLENIA

W 2019 roku zaplanowano wymianę oświetlenia ulicznego na terenie gminy Liw na oprawy energooszczędne typu LED. Inwestycja zostanie zrealizowana w 2020 roku dzięki środkom własnym gminy oraz funduszom sołeckim poszczególnych wsi.

DZIAŁ VIII PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW

Gminny program opieki nad zabytkami gminy Liw na lata 2017 - 2020 jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania w gminie. Dokumenty te, uchwalane przez Radę Gminy w formie uchwały, określają politykę administracyjną w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, a także upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Program opieki nad zabytkami jest podstawą współpracy między samorządem gminy, właścicielami zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Współpraca ta powinna przynieść korzyści lokalnej społeczności oraz zachować dziedzictwo kulturowe, które przekazały nam poprzednie pokolenia.

DZIAŁ IX OŚWIATA

1. PLACÓWKI OŚWIATOWE

W roku szkolnym 2018/2019 gmina Liw była organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

- Gimnazjum Gminy Liw im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Węgrowie,
- Samorządowej Szkoły Podstawowej w Liwie im. Stefana Batorego,
- Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Powstańców Styczniowych w Ruchnie,
- Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Września 1939 w Starejwsi,
- Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszkowie,
- Samorządowej Szkoły Podstawowej w Zającu,
- Samorządowego Przedszkola w Liwie,
- Samorządowego Przedszkola w Ruchnie,
- Samorządowego Przedszkola w Starejwsi,
- Samorządowego Przedszkola w Wyszkowie.

Z dniem 31 sierpnia 2019 r. wygaszone zostało Gimnazjum Gminy Liw im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Węgrowie.

2. LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH I PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Liczbę uczniów w gimnazjum, szkołach podstawowych oraz przedszkolach w 2019 roku przedstawia tabela poniżej.

Lp.	Placówka	Liczba uczniów		
		według SIO na dzień 30.09.2018 r.	według SIO na dzień 30.09.2019 r.	średnioroczna
1	2	3	4	5
1	SSP w Liwie	87	89	**88**
2	SSP w Ruchnie	121	124	**122**
3	SSP w Starejwsi	122	118	**121**
4	SSP w Wyszkowie	78	83	**80**
5	SSP w Zającu	42	41	**42**
6	Łącznie szkoły	**450**	**455**	**452**
7	Gimnazjum	**89**	**0**	**59**

8	**Oddz. Prz. w SSP w Jartyporach**	**0**	**0**	**0**
9	**Oddz. Prz. w SSP w Zającu**	23	24	**23**
10	**SP w Liwie**	53	56	**54**
11	**SP w Ruchnie**	32	32	**32**
12	**SP w Starejwsi**	39	45	**41**
13	**SP w Wyszkowie**	36	35	**36**
14	**Łącznie przedszkola**	**183**	**192**	**186**
15	**Ogółem liczba uczniów**	**722**	**647**	**697**

W roku szkolnym 2018/2019 do szkół i przedszkoli działających na terenie gminy Liw uczęszczało 722 uczniów, natomiast od września 2019 r. liczba uczniów wynosiła 647.

3. STAN ZATRUDNIENIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH.

W roku szkolnym 2018/2019 w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez gminę Liw pracowało łącznie 147 nauczycieli, a w roku szkolnym 2019/2020 – 122 nauczycieli zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy.

Placówka	**Zatrudnienie nauczycieli**			
	rok szkolny 2018/2019 według SIO na dzień 30.09.2018		**rok szkolny 2019/2020 według SIO na dzień 30.09.2019**	
	Liczba osób	**Liczba etatów**	**Liczba osób**	**Liczba etatów**
SSP w Liwie	16	12,85	15	12,33
SSP w Ruchnie	19	15,24	19	16,76
SSP w Starejwsi	20	15,22	20	16,56
SSP w Wyszkowie	17	13,66	16	14
SSP w Zającu	22	13,71	23	13,58
Razem szkoły podstawowe	**94**	**70,68**	**93**	**73,23**
Gimnazjum	**22**	**10,9**	**0**	**0**
SP w Liwie	7	4,06	6	4,32
SP w Ruchnie	8	4,5	7	4,91
SP w Starejwsi	9	3,49	8	4,83
SP w Wyszkowie	7	3,77	8	4,13
Razem przedszkola	**31**	**15,82**	**29**	**18,19**
Ogółem	**147**	**97,4**	**122**	**91,42**

4. EGZAMIN GIMNAZJALNY

Egzamin gimnazjalny w 2019 r. przeprowadzony został w dniach 10 - 18 kwietnia. Pierwszego dnia uczniowie rozwiązywali test z historii i wiedzy o społeczeństwie oraz z języka polskiego. Drugiego dnia zmierzyli się z arkuszami z przedmiotów przyrodniczych i matematyki a ostatniego dnia z języka obcego nowożytnego. Do egzaminu przystąpiło 85 uczniów. **Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2019 r.**[1]

	Średnie wyniki procentowe			
	Część humanistyczna		Część matematyczno-przyrodnicza	
	Język polski	Historia i WOS	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze
Gimnazjum Gminy Liw	**56**	**54**	**36**	**45**
Powiat	60	56	39	47
Województwo	66	62	47	52
Kraj	63	59	43	49

Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2019 r.[2]

Jednostka	Średnie wyniki procentowe z języka obcego			
	Język angielski		Język rosyjski	
	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Gimnazjum Gminy Liw	**55**	**37**	**52**	
Powiat	**58**	**38**	**42**	
Województwo	**73**	**58**	**59**	**50**
Kraj	**68**	**53**	**59**	**52**

5. FINANSOWANIE ZADAŃ OŚWIATOWYCH

5.1 Wydatki placówek oświatowych

Wydatki na zadania oświatowe to całość wydatków, jakie ponosi gmina w ramach szeroko rozumianej działalności oświatowej, bez ograniczania się do zadań branych pod uwagę przy podziale subwencji.

W roku 2019 r. wydatki związane z działalnością oświatową wyniosły 15 370 870,70 zł. Najwięcej wydatkowano na prowadzenie szkół podstawowych – 7 327 012,49 zł.

[1] Informacje OKE w Warszawie
[2] Informacje OKE w Warszawie

Na działalność przedszkoli wydano kwotę 3 139 618,73 zł, a na prowadzenie gimnazjum 1 087 998,85 zł. Wydatki zrealizowane z udziałem środków UE w szkołach podstawowych wraz z oddziałami przedszkolnymi wyniosły 789 670,34 zł. Pozostałe wydatki na kwotę 3 026 570,29 zł przeznaczone były głównie na dowożenie uczniów do szkół, na wydatki związane ze stołówkami szkolnymi i przedszkolnymi oraz na zwrot za dzieci odbywające edukację przedszkolną w przedszkolach poza terenem Gminy. W poniższej tabeli zawarto wydatki poniesione na cele oświatowe w 2019 r.

Zestawienie wydatków oświatowych za 2019 r.[3]

Łącznie wydatki związane z oświatą	**12 780 917,03 zł.**
w tym:	
szkoły wraz z oddziałami przedszkolnymi	**8 351 029,30 zł.**
gimnazjum	**1 415 330,52 zł.**
przedszkola	**2 072 072,73 zł.**
pozostałe	**942 484,48 zł.**

Zestawienie wydatków z podziałem na jednostki oświatowe

Lp.	Placówka	Liczba uczniów			Wydatki:	
		według SIO na dzień 30.09.2018 r.	według SIO na dzień 30.09.2019 r.	średnioroczna	ogółem (według stanu na dzień 31.12.2019r.)	w przeliczeniu na ucznia (uwzględniono średnioroczną liczbę uczniów)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1	**SSP w Liwie**	87	89	**88**	**1 402 939,45**	***15 942,49***
2	**SSP w Ruchnie**	121	124	**122**	**2 091 050,58**	***17 139,76***
3	**SSP w Starejwsi**	122	118	**121**	**1 983 550,50**	***16 392,98***
4	**SSP w Wyszkowie**	78	83	**80**	**1 622 476,28**	***20 280,95***
5	**SSP w Zającu**	42	41	**42**	**1 183 174,37**	***28 170,82***
6	**Łącznie szkoły**	**450**	**455**	**452**	**8 283 191,18**	***18 325,64***

Dane według sprawozdania budżetowego za rok 2019 r.

7	Gimnazjum	89	0	59	1 415 330,52	*23 988,65*
8	Oddz. Prz. w SSP w Zającu	23	24	23	67 838,12	*2 949,48*
9	SP w Liwie	53	56	54	549 683,89	*10 179,33*
10	SP w Ruchnie	32	32	32	555 116,03	*17 347,38*
11	SP w Starejwsi	39	45	41	531 310,77	*12 958,80*
12	SP w Wyszkowie	36	35	36	435 962,04	*12 110,06*
13	Łącznie przedszkola	183	192	186	2 139 910,85	*55 545,05*
14	Łącznie szkoły i przedszkola	722	647	697	11 838 432,55	*97 859,34*

6. DOWOŻENIE UCZNIÓW.

Zgodnie z art. 32 ust. 5 i 6 oraz art. 39 ust. 3 i 4 ustawy Prawo oświatowe obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniom bezpłatnego dojazdu do szkół i przedszkoli w przypadkach określonych w ustawie. Wydatki poniesione na ten cel w roku 2019 wyniosły: 260 000,00 zł.

7. REZERWA SUBWENCJI, DOTACJE.

W ramach środków z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w 2019 r. Gmina uzyskała dofinansowanie w kwocie 42.840,00 zł. w ramach kryterium VII. „Dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w szkołach podstawowych”. Środki wykorzystano na zakup pomocy dydaktycznych w Samorządowej Szkole Podstawowej im. Powstańców Styczniowych w Ruchnie.

Gmina otrzymała również na przedszkola i oddziały w szkołach podstawowych dotację celową z budżetu państwa w kwocie 176.778,00 zł.

Z Rządowego Programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno– komunikacyjnej na lata 2017-2019 - „Aktywna Tablica” uzyskano dotację w kwocie 14.000,00 zł. Dotację wykorzystano na zakup pomocy dydaktycznych do Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszkowie.

Prawo gwarantuje uczniom szkół podstawowych i gimnazjów bezpłatny dostęp do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych. Wydatki na ten cel zostały pokryte ze środków dotacji celowej, która wyniosła 43.340,81 zł.

Wnioskowano również o pomoc finansową z budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach „Mazowieckiego Programu Dofinansowania Pracowni Informatycznych i Językowych". Z uzyskanego wsparcia zakupiono 15 zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem do pracowni informatycznej w Samorządowej Szkole Podstawowej i. Bohaterów Września 1939 w Starejwsi za łączną kwotę 44 823,97 zł.

W ubiegłym roku w szkołach prowadzonych przez Gminę Liw rozpoczęto realizacje projektu „LIVe!– program unowocześnienia edukacji w szkołach podstawowych gminy Liw". Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa X – Edukacja dla rozwoju regionu, Działania 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży, Poddziałania 10.1.1 Edukacja ogólna, współfinansowany z środków Unii Europejskiej. Celem projektu jest podniesienie jakości i unowocześnienie edukacji ogólnej na terenie gminy wiejskiej Liw poprzez podniesienie kompetencji uczniów oraz doposażenie placówek w nowoczesne pomoce i sprzęt (w tym TIK) dzięki wdrożeniu 5 kompleksowych programów edukacyjno-rozwojowych. Łączna wartość projektu wynosi 946 639,97 zł.

8. ŚREDNIE WYNAGRODZENIA NAUCZYCIELI.

Średnie wynagrodzenia nauczycieli w roku 2019 zostały osiągnięte u wszystkich nauczycieli posiadających poszczególne stopnie awansu zawodowego (nauczyciel stażysta, nauczyciel kontraktowy, nauczyciel mianowany i nauczyciel dyplomowany). W związku z powyższym w 2019 roku Gmina nie wypłaciła dodatku wyrównawczego.

9. MŁODOCIANI PRACOWNICY

W 2019 roku wypłacono dotację na dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników dla siedmiu młodocianych pracowników w łącznej kwocie 113 134,00 zł.

10. UCHWAŁY RADY GMINY W LIWIE DOTYCZĄCE ZADAŃ OŚWIATOWYCH

W 2019 roku w sprawach dotyczących oświaty Rada Gminy w Liwie podjęła następujące uchwały:

- w sprawie określenia średniej ceny jednostek paliwa na rok szkolny 2019/2020;
- w sprawie ustalenia kryteriów dla drugiego etapu postępowania rekrutacyjnego do publicznych przedszkoli, dla których organem prowadzącym jest Gmina Liw.

Zapisy wyżej wymienionych uchwał zostały wdrożone i są realizowane.

DZIAŁ X SAMORZĄDOWE INSTYTUCJE KULTURY

Gminna Biblioteka Publiczna w Liwie jest samorządową instytucją kultury . Jej organem założycielskim jest Gmina Liw . Została wpisana do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Wójta Gminy Liw pod numerem 1/ 1992.

Gminną Bibliotekę Publiczną w Liwie tworzą: biblioteka główna w Liwie i filie: w Wyszkowie, Ruchnie i Starejwsi. W bibliotece zatrudnionych jest 5 osób, w tym 4 bibliotekarki. Łączny wymiar etatów to 3,5.

Księgozbiór liczony łącznie to 32452 książek. W 2018 roku zakupiono 490 książki (188 ze środków MKiDN, 302 ze środków organizatora). Darowizny to dodatkowe 271 książek.

Z biblioteki korzysta 332 użytkowników, wypożyczono 5215 książek.

Najwierniejszą grupę czytelników stanowią osoby dorosłe, głównie kobiety i dzieci w wieku wczesnoszkolnym i przedszkolnym. Przede wszystkim z myślą o nich dokonywane są zakupy nowości. Przeważała tzw. literatura kobieca, kryminał, książki podróżnicze, reportaże. Zainteresowaniem cieszą się również biografie postaci historycznych i współczesnych. Kupujemy również książki przestrzenne przeznaczone dla najmłodszych czytelników.

Budżet biblioteki łącznie wynosił 205 050,00 zł. Dodatkowe środki pozyskano z MKiDN w ramach programu Kultura dostępna na zadanie: Kultura ludowa na wielkiej scenie. Kwota dotacji 10000 zł. Zadanie zostało rozliczone.

Biblioteka dysponuje15 zestawami komputerowymi z dostępem do internatu. Każda placówka posiada urządzenia wielofunkcyjne.

DZIAŁ XI KULTURA FIZYCZNA

Na terenie Gminy Liw w 2019 roku działały trzy kluby sportowe tj. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Starawieś", Uczniowski Klub Sportowy „Tajfun" Jartypory, Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Rywal" Ruchna oraz koła sportowe w szkołach.

W 2019 roku zmieniono zasady finasowania klubów sportowych poprzez podjęcie uchwały w sprawie finasowania rozwoju sporu na terenie Gminy Liw.

Na realizację zadań w zakresie kultury fizycznej w 2019 roku zaplanowano kwotę 131 482,91 zł., która została wydatkowana w wysokości 127 888,42 zł.

Środki przekazano dla:

- Uczniowskiego Ludowego Klubu Sportowego „Starawieś" 13 500,00 zł na artykuły sportowe, wynagrodzenie za przygotowanie i prowadzenie zajęć treningowych, za przewóz zawodników na turniej piłkarski, zakup energii, delegacje sędziowskie.
- Uczniowskiego Ludowego Klubu Sportowego „Tajfun" Jartypory 56 396,82 zł na sprzęt i stroje sportowe, wynagrodzenie za przygotowanie i prowadzenie zajęć treningowych oraz udział w rozgrywkach ligowych, opłaty za przewóz zawodników na rozgrywki piłkarskie, zwrot kosztów podróży oraz diety sędziom biorącym udział w meczach, opłaty za uprawnienia zawodników, składki członkowskie oraz ubezpieczenia zawodników.
- Uczniowskiego Ludowego Klubu Sportowego „Rywal" Ruchna 41 293,73 zł na rachunki za przewóz zawodników na rozgrywki piłkarskie, wynagrodzenie za przygotowanie i prowadzenie zajęć treningowych oraz udział w rozgrywkach ligowych, opłaty dotyczące kosztów podróży oraz diet sędziowskich , opłaty za uprawnienia zawodników do gry, składki członkowskiej, za halowy turniej piłki nożnej, ubezpieczenia zawodników, rezerwację boiska.
- Kół sportowych w szkołach 3 817,86 zł na wynajem środków transportu dla uczniów dowożonych na zawody.

DZIAŁ XII POLITYKA SPOŁECZNA

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

1. FORMY WSPARCIA SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2019 roku dominującym powodem przyznawania świadczeń pomocy społecznej, podobnie jak w latach poprzednich, pozostawało ubóstwo. Z tej przyczyny wsparciem objęto 114 rodziny, w których żyło 247 osób. Kolejnymi najczęściej występującymi w 2019 r. powodami udzielania świadczeń były: niepełnosprawność (64 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (53 rodziny) i bezrobocie (39 rodzin).

W 2019 roku ogólną liczbę klientów Ośrodka stanowiły rodziny otrzymujące wsparcie w ramach:

1. Ustawy o pomocy społecznej – 208 rodzin, przeprowadzono 208 wywiadów środowiskowych, wydano 451 decyzji administracyjnych.
2. Ustawy o świadczeniach rodzinnych – 558 rodzin, wydano 773 decyzje administracyjne.
3. Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - 28 rodzin, wydano 30 decyzji administracyjnych.
4. Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – 10 rodzin.
5. Ustawy o systemie oświaty – 23 rodziny, wydano 45 decyzji administracyjnych.
6. Ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci - 849 rodzin, wydano 65 decyzji administracyjnych i 848 informacji o przyznaniu świadczenia.
7. Rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start" – 596 rodzin, wydano 603 informacje o przyznaniu świadczenia.

Zadania realizowane bezpośrednio przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej po stronie wydatków zamknęły się kwotą 11 341 888,00 zł, w tym dotacja 10 734 086,00 zł tj. 94,64% całego budżetu, środki własne – 607 802,00 zł tj. 5,36% całego budżetu Ośrodka.

Poziom wydatków w stosunku roku 2018 wzrósł o 957 706,00 zł (co stanowi 8,43%). W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 10 189 594,00 zł co stanowi 89,68% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 1 173 014,00 zł co stanowi 10,32% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 57 015,00 zł, kwota nie stanowi budżetu ośrodka.

Najwięcej środków wydano na następujące pozycje budżetowe:

1. 85501 Świadczenie wychowawcze – 6 765 318,00 zł
2. 85502 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 2 996 702,00 zł
3. 85219 Utrzymanie Ośrodka – 364 652,00 zł

Do podstawowych zadań pomocy społecznej należą: wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań mających na celu usamodzielnienie osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem. Osiąganiu wyznaczonych celów służy udzielanie pomocy:

- finansowej;
- rzeczowej;
- usługowej;
- poradnictwa;
- pracy socjalnej.

Świadczenia pieniężne przyznawane są z systemu pomocy społecznej pod warunkiem spełnienia jednocześnie dwóch kryteriów. Konieczne jest występowanie jednej z okoliczności wskazującej na trudną sytuację życiową tj. bezrobocia, niepełnosprawności, wielodzietności, potrzeby ochrony macierzyństwa, sieroctwa, bezdomności i innych wskazanych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej oraz spełnienie ustawowego kryterium dochodowego:

- na osobę samotnie gospodarującą - 701 zł netto;
- na każdą osobę w rodzinie – 528 zł netto.

Rodzaj, forma i rozmiar przyznawanego świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie wsparcia. Osoby (rodziny), których dochód przekracza powyższe kryterium dochodowe, a znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, również mogą ubiegać się o pomoc finansową z pomocy społecznej, ale tylko w sytuacjach określonych ustawą o pomocy społecznej.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej, które dzieli się odpowiednio na własne i zlecone, pochodzą z budżetu gminy oraz budżetu państwa.

Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Liw, przyjąć należy, iż pomocą zostało objętych 6,84% osób z opisywanego terenu.

1.1. Świadczenia pieniężne

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował następujące świadczenia pieniężne:

1) zasiłek okresowy otrzymało 21 rodzin na łączną kwotę 33 791,00 zł, w tym 32 000,00 zł to dotacja z budżetu państwa;

2) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy otrzymało 114 rodzin na łączną kwotę 93 663,00 zł, w tym:

- specjalny zasiłek celowy otrzymało 23 rodziny na łączną kwotę 11 710,00 zł,

- zasiłek celowy w wyniku zdarzenia losowego otrzymała 1 rodzina na kwotę 6 000,00 zł.

3) zasiłek stały otrzymało 49 osób na łączną kwotę 304 787,00 zł - całość kwoty to dotacja z budżetu państwa.

1.2 Świadczenia niepieniężne:

1) praca socjalna - świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

W 2019 roku prowadzona była praca socjalna w **156 rodzinach** w zakresie:

- przekazywania informacji o istniejących możliwościach uzyskania pomocy lub wsparcia;
- wspierania rodzin w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- wsparcia specjalistycznego w sytuacjach kryzysowych;
- poradnictwa i pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz uzależnionym.

2) usługi opiekuńcze - realizowano dla 6 osób. Koszt świadczenia wyniósł 70 149,00 zł

3) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi - realizowano dla 14 osób. Koszt świadczenia wyniósł 61 488,00 zł

4) domy pomocy społecznej – przebywało 7 mieszkańców gminy Liw. Łączny koszt poniesiony przez Gminę wyniósł 170 581,00 zł

5) asystent rodziny – zatrudniony jest 1 asystent rodziny w ramach umowy o pracę na pełen etat. W 2019 r. wsparciem asystenta objętych było 10 rodzin.

2. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY W LIWIE W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ:

2.1 Program „Posiłek w szkole i w domu"

Rada Gminy w Liwie 31 grudnia 2018 roku uchwaliła program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 oraz podjęła uchwałę w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023.

Rada Gminy w Liwie 31 grudnia 2018 roku podjęła również uchwałę w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023.

Na realizację zadania w 2019 r. wydatkowano kwotę 79 451,00 zł. Środki w kwocie 60 000,00 zł pochodziły z dotacji celowej przyznanej w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu". Wkład własny Gminy wyniósł 19 451,00 zł. W ramach tej pomocy objęto dożywianiem 86 dzieci i młodzieży,2 osoby dorosłe oraz 77 rodzin otrzymało pomoc w formie zasiłku celowego na zakup żywności.

2.2 Program dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rada Gminy w Liwie 31 maja 2016 roku uchwaliła Gminny Pogram Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 w Gminie Liw.

29 grudnia 2017 roku zarządzeniem Wójta Gminy Liw został powołany Zespół Interdyscyplinarny działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Liw w składzie 8 osób. Ustanowiono regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego oraz zasady powoływania i działania grup roboczych. W 2019 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 28 formularzy „Niebieska Karta" - A sporządzonych przez Komendę Powiatową w Węgrowie.

W 2019 roku powołano 28 grup roboczych, w skład których wchodzili przedstawiciele instytucji powołanych do prac Zespołu oraz specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie grup roboczych opracowywali i realizowali plan działania pomocy rodzinie, diagnozowali i monitorowali sytuację rodziny. Z każdego spotkania grupy roboczej sporządzony był protokół. Odbyło się 97 spotkań grup roboczych.

2.3 Wspieranie rodziny.

Rada Gminy w Liwie 18 lutego 2019 roku uchwaliła Gminny pogram wspierania rodziny w gminie Liw na lata 2019-2021.Program adresowany jest do rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a jego celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania tej funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Zadania w ramach Programu skierowane są do całych rodzin, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostało poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania poprzez nią funkcji opiekuńczych.

W 2019 roku Asystent rodziny pracował z **10 rodzinami**, z którymi opracował plan pracy mający na celu usprawnienie funkcjonowania rodziny w środowisku lokalnym oraz rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców.

2.4 Przeciwdziałanie uzależnieniom.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest organem powołanym przez Wójta Gminy Liw w celu realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2272 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.).Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

W skład Komisji wchodzi 9 członków, którzy są przeszkoleni w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w oparciu o wymóg art. 4^1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości (wymóg odbycia przeszkolenia przez członków GKRPA). Wszyscy członkowie komisji, niezależnie od tego, jakie zawody reprezentują, muszą posiadać przynajmniej podstawową interdyscyplinarną wiedzę z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej.Wszystkie działania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, podejmowane na terenie gminy Liw w 2019 roku opierały się na założeniach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019.Program został zatwierdzony uchwałą Rady Gminy w Liwie 31grudnia 2018 r.

Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu w 2019 r. wyniosły **118 301,00 zł.** Zgodnie z art. 18^2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat muszą być wykorzystane na realizację gminnych programów. Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wydano **115 301,00 zł.**

DZIAŁ XIII OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy gminy Liw korzystają z usług Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Węgrowie, ramach którego działa Ośrodek Zdrowia Lekarza Rodzinnego w Wyszkowie oraz Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej E-COR w Borzychach.
Wydatki z budżetu gminy Liw w 2019 roku na ochronę zdrowia wyniosły 43 566,66 zł.
W ramach zaplanowanych środków sfinansowano zakup oleju opałowego , energii, usług telekomunikacyjnych oraz wywóz nieczystości .

Dział XIV WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Gmina współpracuje z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Liw na postawie Uchwały Nr II/4/2018 Rady Gminy w Liwie z dnia 29 listopada 2018 r. zmienionej uchwałą Nr VI/58/2019 Rady Gminy w Liwie z dnia 30 kwietnia 2019 r. i uchwałą XII/101/2019 Rady Gminy w Liwie z dnia 9 października 2019 r.w sprawie przyjęcia rocznego programu współpracy Gminy Liw z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019.

Roczny Program Współpracy Gminy Liw na rok 2019 stworzono we współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych w dniach 2 października 2018 roku do 16 października 2018 roku w formie przyjmowania pisemnych uwag i opinii za pomocą formularza opinii. W czasie trwania konsultacji nie zgłoszono żadnych uwag do programu współpracy.

Przedmiotem współpracy Gminy Liw z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2019 roku była realizacja zadań publicznych z zakresu:

- Ochrona zdrowia i opieki społecznej
- Kultury i ochrona dziedzictwa narodowego
- Nauki

Głównym celem Programu było zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą, a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Celami szczegółowymi była poprawa jakości życia mieszkańców Gminy, racjonalne wykorzystanie publicznych środków finansowych, podniesienie efektywności działań w sferze wykonywania zadań publicznych, integracja podmiotów realizujących zadania publiczne, promowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie aktywności mieszkańców gminy, wzmocnienie potencjału organizacji oraz rozwoju wolontariatu.

Na realizację zadań publicznych objętych Programem zaplanowano kwotę w wysokości 62.200,00 złotych.

W 2019 roku ogłoszono 2 otwarte konkursy ofert, podpisano na ich podstawie umowy, które zostały zrealizowane. Wszystkie organizacje zrealizowały zadania publiczne, rozliczyły projekty oraz złożyły sprawozdania końcowe z ich realizacji.

Realizowane projekty w 2019 roku przedstawia tabela poniżej.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość zadania	Środki z dotacji	Środki własne	Termin realizacji zadania	Nazwa Stowarzyszenia	Tryb konkursu
1.	Budowa pomnika 100-lecia Niepodległości w Ruchnie	69.495,00	25.000,00	44.495,00	15.04.2019-15.08.2019	Mieszkańcy dla Ruchny i Ruchenki	konkursowy
2.	Popołudnie patriotyczne – Śnice dla niepodległej	194.452,00	37.200,00	157.252,00	05.11.2019-29.11.2019	Ochotnicza Straż Pożarna w Śnicach	konkursowy
	Razem:	**263.947,00**	**62.200,00**	**201.747,00**			

DZIAŁ XV OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

1. JEDNOSTKI OSP GMINY LIW

Na terenie gminy Liw działa 12 jednostek OSP, w tym typu „S" **8**, z których **3** włączone są do KSRG **.**

Liczba członków zwyczajnych OSP w 2019 roku wynosiła: czynnych **313**, (w tym mężczyzn- **276**, kobiet -**37**), wspierających-**2**, honorowych- **56.** Liczba członków razem: **371**, w tym kobiet **37**.

Przy OSP Liw działa orkiestra dęta licząca 30 członków.

2. AKCJE RATOWNICZO-GAŚNICZE

Członkowie OSP gminy Liw w 2019 roku wyjeżdżali 129 razy do działań ratowniczo-gaśniczych w tym do gaszenia pożarów 63 razy, miejscowych zagrożeń 53 razy, alarmy fałszywe 3 razy, ćwiczenia 4 razy inne 3 razy.

3. FINANSOWANIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

W budżecie gminy Liw na ochronę przeciwpożarową w 2019 roku zaplanowano kwotę 247 424,19 zł zaś wydatkowano kwotę 233 616,86 zł.

Ze środków gminy sfinansowano: badania techniczne samochodów, konserwację i przegląd urządzeń hydraulicznych, przegląd, naprawę i legalizację aparatów powietrznych i butli, ubezpieczenie strażaków i samochodów, badania lekarskie strażaków i kierowców, zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, ekwiwalent dla strażaków za udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach, opłaty za kurs i egzamin kwalifikowanej pierwszej pomocy, zakup energii elektrycznej i wody do remiz, zakup paliwa, wynagrodzenie konserwatorów-mechaników, wynagrodzenie komendanta gminnego, palaczy CO , organizację zawodów sportowo-pożarniczych.

Na zakup sprzętu ,wyposażenia, umundurowania, remonty strażnic jednostki OSP pozyskały w 2019 roku środki ze źródeł zewnętrznych tj.:

1. Środki Komendanta Głównego PSP w ramach zadania publicznego "Dofinasowanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych" w kwocie 59 972,00 zł dla jednostek :
   OSP Borzychy, OSP Jartypory, OSP Liw, OSP Starawieś, OSP Wyszków, OSP Ruchna, OSP Zając, OSP Witanki, OSP Połazie, OSP Śnice.

2. Środki Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników w kwocie 32 250,00 zł dla jednostek : OSP Borzychy, OSP Jartypory, OSP Liw, OSP Starawieś, OSP Wyszków, OSP Ruchna, OSP Zając.
3. Dotacja z MSWiA dla OSP Borzychy w kwocie 5 025,00 zł.
4. Dotacja z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w kwocie 9 200,00 zł dla OSP Wyszków.

DZIAŁ XVI DZIAŁALNOŚĆ URZĘDU GMINY

1. W Urzędzie Gminy Liw stan zatrudnienia na dzień 31.12.2019 rok wynosił 28 osób. W ciągu roku jedna osoba przeszła na emeryturę oraz jedna zmieniła miejsce pracy. W związku z powyższym powstały dwa wakaty, na które zostały zorganizowane nabory na wolne stanowiska urzędnicze. W ramach naborów na:
   - stanowisko ds. wymiaru podatków złożono 26 ofert , z których wymogi formalne spełniło 13 kandydatów. Wybrano i zatrudniono osobę, która uzyskała najwyższy wynik w toku postępowania konkursowego.
   - stanowisko ds. gospodarki nieruchomościami złożono 4 oferty , z których wymogi formalne spełniło dwóch kandydatów. Wybrano i zatrudniono osobę, która uzyskała najwyższy wynik w toku postępowania konkursowego.

2. W ciągu roku wydano **6 891** decyzji administracyjnych. W 2019 roku strony złożyły odwołanie od jednej decyzji Wójta Gminy Liw dotyczącej rozgraniczenia do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Siedlcach. Kolegium zaskarżoną decyzję utrzymało w mocy i sprawa została przekazana do Sądu Rejonowego w Węgrowie I Wydział Cywiny.
3. W 2019 roku Wójt wydał **82** zarządzenia.
4. W 2019 roku wpłynęła do Wójta Gminy Liw jedna skarga dotycząca pracy Kierownika Referatu Oświaty, która została uznana za nie zasadną.

DZIAŁ XVII DZIAŁALNOŚĆ RADY GMINY

1. W 2019 roku Rada Gminy obradowała na 12 sesjach oraz odbyło się 20 posiedzeń Komisji Rady Gminy.
2. Rada Gminy w Liwie uchwaliła 99 uchwał, z których jedna została zaskarżona przez Prokuratora Rejonowego w Węgrowie i skierowana do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Sąd nie wydał rozstzrygniecia w tej sprawie.
3. Do Rady Gminy wpłynęło:
   - dwie petycje dotyczące budowy Szkoły Podstawowej w Liwie, które nie zostały uwzględnione przez Radę Gminy
   - dwa wnioski dotyczące:
     - udostępnienia lokalu dla Klubu Seniorów „Malinki" w Wyszkowie, który został rozpatrzony negatywnie z powodu braku wolnych lokali;
     - remontu sali gimnastycznej w Samorządowej Szkole Podstawowej w Starejwsi, który został przekazany do Wójta Gminy jako wniosek do budżetu na 2020 rok.

   - trzy skargi na działalność Wójta Gminy Liw dotyczące :
     - opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, która została uznana za nie zasadną,
     - powołania Dyrektora Samorządowego Przedszkola w Ruchnie, która została uznana za nie zasadną,
     - wycinki drzew, która została uznana za nie zasadną,.

BOGUSŁAW SZYMAŃSKI

Elektronicznie podpisany przez BOGUSŁAW SZYMAŃSKI
Data: 2020.06.17 12:57:06 +02'00'